

Dato 03.07.13

Dokumentnavn

Saksbehandler

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

NOU 2013:4 "Kulturutredningen 2014" Høringsuttalelse fra Norsk kulturskoleråd

Norsk kulturskoleråd vil takke utvalget for en omfattende og solid gjennomgang av norsk kulturpolitikk fra 2005 og fram til i dag. Kulturutredningen gir oss kunnskap om et stort og til dels sammensatt felt og bidrar med analyser som kan gi retning for det videre kulturpolitiske arbeidet. Vår høringsuttalelse bygger på regionale høringer fra alle våre fylker og regioner og et nasjonalt seminar for alle våre valgte fylkesledere 31.5.2013.

Norsk kulturskoleråd er særlig glade for tydeliggjøringa av yringskultur som kulturpolitikkenes hovedområde og skillet mellom yringskultur og begivenhetskultur. En slik avgrensing er etter vår mening nødvendig når en skal vurdere økonomi, omfang og kvalitet for eksempel innenfor vårt område; kulturskolene.

Beskrivelsen av kulturbegrepet som sivilisasjon, levemåte og kunst (s.56), kan også tydeliggjøre kulturskolenes rolle i det enkelte lokalsamfunn. Kulturskolene er en kulturinstitusjon som bidrar til at langt flere enn de som er elever kan nås gjennom forestillinger, konserter, utstillinger med mer. Samtidig bygges det sosiokulturelle nettverk mellom elever fra forskjellige skoler, i ulike alder og med ulike interesser. Den enkelte elevs ønske om deltagelse kan ligge både i tilgangen til slike nettverk og i opplevelsen av egenverdien det å beskjefte seg med kunst har.

Som representanter for kommunenes arbeid med kulturskoletilbudet, er vi også glade for kulturskolenes plass i den kulturelle grunnmuren lokalt. Ved å løfte fram betydningen av solide lokale arenaer for opplæring, opplevelse og formidling, mener vi kulturskolene er av uvurderlig betydning.

De siste ti-femten årene har forventningene til kulturskolene endret seg: Utviklingen fra musikkskoler til kulturskoler med tilbud i flere fag, en økende forventning til samarbeid med det øvrige skoleverk og ønsker fra det lokale musikk- og kulturliv for eksempel med dirigentjenester til kor og korps. Å innfri mange ulike forventninger, er en utfordring når ikke rammene for virksomhetene utvides, og mange kulturskoler savner en helhetlig tenkning og en tydelig politikk for hvilken rolle kulturskolene skal ha i framtida. Denne utviklingen omtales i utredningen (s 257). Det "...er vanskelig å peke på et klart definert samfunnsoppdrag for kulturskolen som institusjon." Dersom kulturskolene i større grad skal kunne realisere det potensialet som ligger i skoleslaget, ser vi det som helt nødvendig at vi får et tydeligere samfunnsoppdrag.

Dato 03.07.13

Dokumentnavn

Saksbehandler

Den kulturelle grunnmuren ligger allerede nedfelt i ønsket om at kulturskolene skal være lokale ressursentre. Sammen med barnehager, skoler og kulturlivet ligger det betydelige muligheter for å nytte kompetanse og ressurser på tvers av institusjoner til det beste for barn og unge. Utfordringen er at denne grunnmuren er under sterkt press. Grunnskolenes kompetanse innenfor de estetiske fagene er fremdeles ikke tilfredsstillende, og kulturskolene kan ikke erstatte det obligatoriske tilbudet om opplæring i kunstfag. Det mangler fremdeles kompetanse både innenfor grunnskole og kulturskole, både på lærer og ledersiden. Kulturskoleløftet slik det ble formulert i Soria Moria-erklæringen, er langt fra innfridd. Pr. dato (før innføring av kulturskolelektimen) har kun ca. 15 % av grunnskoleelevene tilgang til kulturskolen.

Utvalget peker også på ulike strategier for den videre utviklingen av kulturskolene (s. 259). Et tettere samarbeid mellom kulturskole og grunnskole gjennom for eksempel kulturskolelektimen, har vært stimulert gjennom tilskudd til de som ønsker å prøve ut ulike samarbeidsmodeller de siste tre årene. Dette kan være en mulighet til å nå flere. Å styrke kulturskolene som en selvstendig kulturinstitusjon nevnes som en annen strategi. Norsk kulturskoleråd ser dette som to sider av samme sak: Jo flere nye elevgrupper kulturskolen når ut til, jo større vil behovet bli for flere og bedre tilbud i opplæringen. Vi mener det er behov for både de tiltakene som kan bidra til at vi når flere og tiltak som styrker den tradisjonelle kulturskolevirksomheten; opplæringen i kunstfag som krever kontinuitet over tid innenfor systematiske, profesjonelle og forutsigbare rammer. Denne delen av kulturskolevirksomheten er også den eneste som kan ivareta behovene for barn og unge med spesielle forutsetninger for kunstfag. Som den viktigste forutsetningen for de som skal velge et kunstfag som yrke, er vi helt avhengige av at kulturskolenes virksomhet kjennetegnes av kvalitet på alle nivå.

Etter hvert som kulturskolene også gir tilbud i flere fag, er forventningene fra det lokale musikk- og kulturliv økende. Det er etterspørsel etter samarbeid om den opplæring som foregår i det frivillige kulturliv, og i Kulturutredningen framheves fokuset på ytringskultur som omfatter både den ”profesjonelle og ikke-profesjonelle utøvelsen” (s.61). Mangel på profesjonelle dirigenttjenester i det lokale, frivillige ikke-profesjonelle musikklivet, er et eksempel. En nasjonal dirigentlønnsordning vil kunne sikre bedre rammebetingelser og vil styrke kvaliteten i det frivillige musikklivet (s. 309).

Norsk kulturskoleråd vil til slutt peke på noen framtidige utfordringer. For å sikre kulturskolene de nødvendige rammebetingelser, mener vi det er behov for tiltak innenfor flere områder.

1. POLITISKE STRUKTURER

For det første trenger vi å sikre noen politiske strukturer som kan ivareta gode nasjonale intensjoner for kulturskolene. Når statlige stimuleringsstilskudd tildeles kommunene gjennom rammetilskuddet til kommunene, ser vi at de lokale prioriteringene blir svært ulike. En undersøkelse Norsk kulturskoleråd gjennomførte mai 2013, viser for eksempel at 170 kommuner (av 260 svar) planlegger å iverksette kulturskolelektimen høst 2013. Alle kommuner har mottatt stimuleringsstilskudd, og dette er et eksempel på at gode nasjonale intensjoner ikke

Dato 03.07.13

Dokumentnavn

Saksbehandler

nødvendigvis prioriteres lokalt. Konsekvensen er at kulturskoletilbudene varierer sterkt i omfang og kvalitet. Vi mener det er helt nødvendig med tydelige føringer for bruk av statlige satsinger på kulturskolene, enten ved hjelp av pålegg om gjennomføring av ulike tiltak eller ved øremerking. I den politiske strukturen er det pr. i dag også uklar og ulik forvaltningspraksis mellom statlig, regionalt og lokalt nivå. Endringene i fylkeskommunenes kulturpolitiske rolle ”fra å være lojale iverksettingsagenter for statlig kulturpolitikk til å bli selvstendige aktører for en regionalisert, nasjonal kulturpolitikk” (s 274), har også bidratt til store forskjeller i prioriteringer innenfor det kulturpolitiske feltet. For å sikre større grad av likhet der det er mulig og ønskelig, trenger vi tydeligere føringer for kunst- og kulturfeltet. Noe kan gjøres gjennom lovgiving for eksempel når det gjelder standarder på lokaler til øving og framføring. Norsk kulturskoleråd støtter utvalgets forslag om å innarbeide kultur i Plan- og bygningsloven på linje med folkehelse (s. 319).

Samtidig har kulturskolene et behov for å tilpasse seg den lokale kulturelle konteksten. Disse behovene må balanseres.

2. SAMFUNNSMANDAT

For det andre trenger vi et tydeligere samfunnsmandat som plasserer kulturskolen som skoleslag og som kulturinstitusjon. Kulturskolene er hjemlet i opplæringsloven, og Norsk kulturskoleråd støtter utvalgets forslag om at det utarbeides en forskrift til lovhjemmelen (s. 307). Dette med utgangspunkt i arbeidet med å sikre nasjonale standarder for skoleslaget.

a) Rammeplan

Norsk kulturskoleråd har selv tatt initiativ til et arbeid med ny rammeplan for kulturskolene, men uten tydelig støtte fra nasjonale aktører for å implementere en slik plan, er ikke rammeplanen i seg selv en garanti for økt kvalitet i skoleslaget. En rammeplan for skoleslaget er nødvendig som et forpliktende styringsverktøy for kommunene.

b) Departementstilknytning

Når det gjelder departementstilknytning, mener Norsk kulturskoleråd at kulturskolens hovedområde er opplæring i kunsthøgskole, og med den klare tilknytning vi har til de øvrige deler av utdanningsfeltet fra barnehage til høyere utdanning, finner vi det mest naturlig å være tilknyttet kunnskapsdepartementet.

c) Samarbeidsavtaler

For å ivareta samarbeidet med andre aktører innenfor kulturfeltet, ønsker vi gode samarbeidsavtaler der vi inngår forpliktende avtaler om hvilke områder og tiltak vi kan samarbeide om. Dette omfatter bl.a. samarbeid med Den kulturelle skolesekken, Rikskonsertene, Ungdommens kulturmonstring, Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og Norges musikkorps forbund. Norsk kulturskoleråd har allerede utviklet samarbeidsavtaler med disse organisasjoner/institusjoner samt med Norges musikkhøgskole. Utvalgets forslag om lokalisering av Den kulturelle skolesekken vil bli kommentert i eget brev. (Se vedlegg)

3. HELHETLIG SATSING FOR BARN OG UNGE

Dato 03.07.13

Dokumentnavn

Saksbehandler

For det tredje ønsker vi å bidra til at kunst- og kulturoppføring, - formidling og opplevelse for barn og unge ses i en større sammenheng i framtida. Det er behov for en gjennomgang av hvordan alle aktører som arbeider innenfor feltet kunst og kultur for barn og unge, kan inngå i en mer helhetlig satsing og hvor roller, oppgaver, kompetanse og ressurser vurderes.

KONKLUSJON – FORSLAG (TILRÅDINGER)

Norsk kulturskoleråd vil foreslå en egen stortingsmelding om kunst og kultur for barn og unge for å følge opp Kulturutredningen 2014. Vi mener det ligger et særdeles godt grunnlag i utredningen, og med den kunnskap vi nå har om hvordan økonomi og intensjoner har utviklet seg fra 2005, ser vi et behov for en samlet framstilling av hva som skal være de kultur- og utdanningspolitiske målsettinger for kunst- og kulturfeltet for målgruppen barn og unge fram mot 2030.

For Norsk kulturskoleråd

Inger Anne Westby
Direktør

Vedlegg: Brev til KUD 26.06.2013